

Mickie vill inte kallas hundpsykolog:

ARBETET MED HUNDAR ÄR INTE DET PRIMÄRA

Mickie Gustafsson är utbildad humanpsykolog, men driver Göteborgs Hundterapi-Center i egen regi. Att Mickie är en ung dam med skinn på näsan och mycket bestämda åsikter tror vi kommer väl fram i denna intervju.

Mickie är t.ex. ganska kritisk mot "titeln" hundpsykolog, då hon anser det lika viktigt att ha human-psykologisk kunskap då man arbetar med relationen hund/människa.

Mickie Gustafsson har talat med Torsten Widholm och en bandspelare.

Du är utbildad humanpsykolog men arbetar i huvudsak med hundar. Kan Du berätta lite om hur Du kom att välja en sådan sysselsättning.

Det började väl med mig som med många andra. En tidig och mycket positiv kontakt med djur. För cirka 14 år sedan övertog jag dessutom en 8-årig hund, skyddsutbildad, vanvårdad och aggressiv. På grund av sin höga ålder, tilltagande aggressivitet och "dåliga mentalitet" var han därför dömd att avlivas.

Med ungdomlig naivitet såg jag mig själv som hundens "skyddsängel" och med skräckblandad optimism påbörjade jag mina rehabiliteringsförsök - som till mångas förvåning lyckades! Under 5 år lärde han mig oerhört mycket och han gav mig "blodad tand". Denna erfarenhet gjorde ett djupt intryck på mig. Jag började ifrågasätta människors handhavande och utdömande av olika individer.

Det var väl så det började. Snart följde också upptäckten att många andra hundägare hade problem som de ville men inte hade erfarenhet nog att hantera. Detta sporrade mig att lära mer om hundar framför allt s.k. problemhundar.

Hur arbetar Du idag?

I första hand arbetar jag med den "vanlige" hundägaren. Genom att bland annat sprida kunskap om hunddjurs beteende, behov, motivation, inlärningsförmåga mm ges hundägaren ökade förutsättningar att hantera sin hund till vardags. Många

hundar jagar motionärer, gör utfall mot människor och andra hundar, biter sönder heminredningen, ylar då de är ensamma, är rädda för människor, buller mm. Det gäller då att i teori och praktik hjälpa hundägaren att eliminera dessa problem.

Man kan väl säga att idag är detta mitt största verksamhetsområde, att just åtgärda redan uppkomna och väl inarbetade problembeteenden. Lyckligtvis håller detta på att balanseras med åtgärder i förebyggande syfte - innan problem uppstår. Allt fler hundägare inser glädjen i "friskvård" även för hunden.

Du har ju en 5-årig humanpsykologutbildning bakom Dig, på vilket sätt tycker Du att Du har användning för en sådan utbildning?

Arbetet med hundar är inte det primära. Det räcker inte endast med kunskaper om hur hunden fungerar. Bakom varje hund finns en människa.

Det är människan som fostrar, utbildar, missförstår och kanske vanvårdar sin hund. Det är människan som sätter upp rimliga eller orimliga krav, det är i människans värld hunden lever och det är människan som behöver hunden. När något brister i hundinnehavet är det människan som är kapabel att förändra detta och det är till människan kunskapen ska förmedlas.

För att samarbetet mellan hundägaren och mig ska kunna fungera på ett gynnsamt sätt, krävs en stor portion pedagogik

och förståelse för samspelet mellan hund och ägare.

För mig har det varit ovärderligt att känna till hur människor fungerar i olika inlärnings-situationer, hur attityder och känslor styr människors beteende, vilka känslomässiga band och behov som kan ligga bakom ett hundinnehav, hur attityder kan påverkas och förändras osv. Som jag ser det är förståelsen av människan en nödvändighet för att på ett konstruktivt sätt kunna förmedla förståelse för hunden.

Jag ser det också som värdefullt med en vetenskaplig förankring. Det är lätt att tro och tycka olika saker utan att det kanske finns några vetenskapliga belägg för det man tycker och tror.

En psykologutbildning ger bland annat insikt i beteendeforskning, undersökningsmetodik och ett vetenskapligt förhållningssätt som ger möjlighet till kritisk granskning av andras och egna "teorier".

Forskning kring hund och relationen hund - människa är ett relativt nytt och okänt område med ständigt nya upptäckter som väntar. Men detta förutsätter samtidigt en insikt i hur lite vi egentligen vet och att vi öppnar oss för möjligheten att det vi tror eller det som "alltid har fungerat" kanske inte självklart är det bästa eller rätta.

Det låter som om Du menar att humanpsykologin är den viktigaste delen i Din utbildning?

Nej, givetvis inte, men för mig är den lika viktig. Självfallet mäs-

te jag känna till en hel del om hundens psykologi, hur skulle jag annars kunna bidra till ökad kunskap om hunddjurs artspecifika drag. En psykolog är inte självklart ämnad att arbeta med hundar, lika lite som en dressör självklart är en god "människokännare". I det här fallet handlar det om kunskaper om både människa och hund.

Finns det någon situation där Du har mer användning för Dina kunskaper om människor respektive hundar.

Ja, om jag t ex arbetar tillsammans med en människa som har stor erfarenhet av samarbete med sin hund och plötsligt står inför en situation där denna tidigare erfarenhet inte räcker till. Det blir då min huvudsakliga uppgift att arbeta med hunden samtidigt som mina upptäckter måste förmedlas till ägaren. Motsatt arbetar jag nästan enbart med en människa eller en familj då t ex hundens problembeteende är ett uttryck för en bakomliggande konflikt inom familjen. Hunden är alltså inte det egentliga problemet, utan reagerar istället på familjens obearbetade problem.

Eller t ex när jag möter människor som måste eller redan har varit tvungna att avliva eller omplacera sin hund. De kan då befinna sig i en oerhört påfrestande kris, där jag kan fungera som psykolog, medmänniska, ventil eller vad man nu vill kalla det.

Likasa arbetar jag med hundrädda människor som vill lindra och bearbeta sin rädsla.

I alla dessa situationer handlar mitt arbete nästan enbart om människor, men fortfarande har jag stor nytta av mina kunskaper om hund och relationen hund - människa.

Kan och får vem som helst arbeta på det här sättet med hundar och människor?

Visst får vem som helst arbeta med hundar, om alla kan vet jag inte. När det gäller träning av hund och goda råd till hundägare finns det givetvis inget som säger att detta är förbjudet, tack och lov kanske jag bör tillägga. Däremot är det vanskligt om vem som helst skulle ge sig in på att arbeta med t ex familjeterapi, möta människor i allvarliga kristillstånd eller starta hundfobiträning. Det är klart något som bör utföras av fackutbildade personer. Det skulle kunna ställa till mer skada än nytta om man utan vidare erfarenhet gav sig in på dessa känsliga områden.

Om man som Du är utbildad humanpsykolog med hundar som specialité, vad är man då - hundpsykolog?

Jag vet inte vad jag ska svara på den frågan. Det finns ju inte så många med den här utbildningen och inte heller finns det någon direkt yrkestitel för mitt arbete.

Från början titulerade jag mig inte som hundpsykolog och är fortfarande inte trakterad av titeln. Men med tiden har hundpsykologi kommit att bli ett sär-

skilt begrepp i människors medvetande, visserligen med olika reaktioner, men ändå med en diffus vetskap om att det representerar något "annorlunda". Själv skulle jag se det som mer rimligt att bli kallad psykolog och hundkonsult eftersom mitt yrke är att dels vara psykolog och dels att erbjuda konsultation och utbildning för hundägare.

Om vi nu ändå utgår från titeln hundpsykolog, hur tycker Du att människor i allmänhet reagerar på den benämningen?

De flesta som inte vet vad mitt yrke består i reagerar negativt. Bilden av en psykolog i vit rock framför en utsträckt patient på en schäslong tonar fram och man tror då tydligen att jag på samma sätt försöker "intrervju" en hund.

Hela den här bilden bottnar i en gammal vanföreställning kring hur psykologer i allmänhet arbetar. Psykologkåren är stor och alla psykologer arbetar inte på samma sätt och jag vågar nog påstå att det idag är ganska få som arbetar enligt den gamla "sängliggarmodellen".

Själv har jag aldrig arbetat på ett sådant sätt med människor och med hundar skulle arbetsmetoden vara så absurd att jag inte riktigt förstår varför denna föreställning, om också bara på skämt, envisas med att fortleva.

Kan vem som helst kalla sig hundpsykolog?

Ja, eftersom titulaturen

hundpsykolog inte är registrerad eller skyddad på något sätt, kan naturligtvis vem som helst anta denna titel. Vem som helst kan förresten kalla sig läkare, psykolog, jurist osv. Däremot är dessa yrkeskårer skyddade på så sätt att man inte får utöva yrket utan särskild behörighet, det är enligt lag förbjudet. Något liknande finns inte för oss som arbetar med hundar. Den delen är alltså inte skyddad. Däremot får inte vem som helst arbeta med verksamhet av psykologisk art t ex olika former av terapi, fobiträning och dylikt, där krävs enligt lag en särskild kompetens.

Men om det nu förhåller sig på det sättet, hur ska då en hundägare som behöver konsultation veta att han eller hon verkligen får kompetent hjälp?

Det var svårt att svara på. Först får man kanske fråga sig vad man menar med kompetens eller vilken form av konsultation eller träningsmodell man föredrar. Man kan också försöka ta reda på om den man anlitar verkligen är kompetent och inte enbart något denne muntligen ger uttryck för. Givetvis är det väl också så att en skicklig yrkesutövare snart får ett rykte om sitt yrkesutförande och kompetens och det är kanske en väl så god säkerhet.

Sist men inte minst kan och bör man gå vidare om man inte tycker sig ha fått den hjälp eller det bemötande man önskade. I sista hand är det alltid upp till

den enskilde hundägaren vilken form av konsultation eller träning man föredrar och det är inte självklart att den med bästa tänkbara meriter inom ett område ändå är den som i en viss situation lämpar sig att arbeta med just den hundägaren. Det är väl ett allmänt känt faktum att inte alla människor fungerar tillsammans.

En sista fråga. Vad är tanken eller ideologin bakom Ditt arbete?

En stark känsla och tanke i förening. Å ena sidan har jag som jag sa tidigare sett djur som ett oerhört positivt inslag i mitt eget och andras liv. Å andra sidan har jag också konfronterats med människans tendens att vilja använda och förbruka, utan tanke på varhän det kan leda.

Hundar är något många av oss behöver, vi skaffar dem, låter dem leva ett liv på våra villkor, de är helt utlämnade till oss på gott eller ont. De flesta av oss har dessutom ett stort utbyte av gemenskapen med hunden och i gengäld kan vi, som jag ser det, försöka möta hunden, på hundens villkor om man kan uttrycka det så, ge den något av allt det den ger oss.

En djup önskan om att vi ska inse andra arters värde, att respektera andra individer oavsett art eller ras, att inte bara se till vår egen bekvämlighet eller behov. Det är något av det jag genom mitt arbete försöker förmedla.

